

EIKER ARKIV, avd. Øvre Eiker

Årsrapport 2012

Eiker Arkiv har lagt vekt på å videreføre de prosessene og prosjektene som er nedfelt i kommunens kulturstrategi. Både kommunestyret, kultursjefen og Kulturminnerådet har tatt initiativ til flere interessante, men arbeidskrevende prosjekter som arkivet er involvert i. Her kan nevnes arbeidet med bygdebok, en kommunedelplan for kulturminner, Riksantikvarens registrering av lokale kulturminner, videreutvikling av Nedre Buskerud Hjemmefrontmuseum, en kommunal plan for kulturminneløyper og ”Kulturminner for barn og unge”. Dette går dessverre på bekostning av selve arkivarbeidet, som i stor grad må utføres på frivillig basis. Systematisk innsamling av arkivmateriale, inkludert foto, film og stoff fra muntlige kilder, har derfor vært nedprioritert. Det samme har digitalisering av materiale og utlegging av dette på internettet.

1. Organisering og økonomi

Arkivet holder til i Rådhuskjelleren under Hokksund bibliotek og har hatt åpent for publikum 8 timer ukentlig fordelt på torsdag ettermiddag og fredag formiddag.

Arbeidet har som tidligere blitt ledet av Bent Ek, som har en 60% stilling. Denne brukes til arbeidet med Eiker Arkiv og Kulturminnerådet, samt til redaktørfunksjonen for det nye bindet av ”Eikers historie”.

Thor Olav Brattensborg har en varig tilrettelagt plass fra NAV i 80% stilling. Han har arbeidet med skriving av artikler på wikien, samt reinskiving av stoff for Bengt-Arne Røine, som arkivet har hatt et tett samarbeid med gjennom hele året. Nikolay Gerasimov hadde midlertidig praksisplass fra NAV fram til 1/6, men han deltar fortsatt med forefallende arbeid på frivillig basis.

Øvre Eiker Kulturminneråd fungerer som styringsgruppe for Arkivet.

Det er løpende uformell kontakt med avdelingen på Nedre Eiker, men ingen formalisert møtevirksomhet.

Eiker Arkiv er medlem av Landslaget for Lokal-og Privatarkiver (LLP) og deltar i nettverket for privatarkivarbeid i Buskerud, Vestfold og Telemark.

Arkivet har i år hatt et driftsbudsjett på kr.25.000,-, som vesentlig har dekket reiseutgifter og deltakelse på seminarer, samt noe utstyr. De øvrige utgiftene dekkes av egeninntekter i form av fra salg av litteratur og fotografier, foredrag m.m., samt dugnadsinntekter og frivillige bidrag.

2. Øvre Eiker Kulturminneråd

Eiker Arkiv ar rollen som sekretær og saksbehandler for Kulturminnerådet. Dette innebærer også at arkivet fungerer som et bindeledd mellom rådet og til de ulike nærmiljøprosjektene. For øvrig er det en viktig oppgave å holde Rådet orientert om hva som skjer på kulturminnefronten, inkludert det arbeidet som gjøres i Eiker Arkiv. Det er utarbeidet en egen årsrapport for Kulturminnerådet.

3. Feltarbeid/frivillig innsats

Den frivillige innsatsen ligger fortsatt anslagsvis på omkring 3000 arbeidstimer. Bjørn Kristoffersen, Narve Klægstad og Bengt-Arne Røine må nevnes som spesielt viktige

bidragsytere. I tillegg til dette gjøres det arbeid i regi av blant andre Na-Ku-Hel og Gotisk Gruppe, samt i de ulike nærmiljøprosjektene som bidrar til Arkivets registreringsarbeid.

4. Innsamling og registrering av materiale

Vi mottar stadig en del arkivmateriale og låner inn fotografier og smalfilm for kopiering og digitalisering, men aktiviteten på dette feltet er mindre enn det en kunne ønske. Heller ikke i år har det gjennomgang av foreningsarkivene som oppbevares av kulturkontoret.

Heller ikke i år har vi kommet i gang med noen databaseregistrering av fotosamlingen, og fylkets prosjekt "Fotoarv Buskerud", som skulle lanseres i løpet av 2012, er utsatt.

Samarbeidet med Bengt-Arne Røine er et viktig bidrag når det gjelder å samle inn historie fra muntlige kilder.

5. Magasiner

I samarbeid med Statsarkivet Kongsberg har vi fått tildelt midler til ordning og katalogisering av treforedlingsarkiver fra Buskerud, og Statsarkivet er innstilt på å overta slike arkiver etter hvert som de blir ferdig ordnet. Dette innebærer forhåpentligvis at de store arkivene etter Vestfos Cellulosefabrik, Skotselv Cellulosefabrik og Holmen-Hellefos i løpet av de nærmeste årene vil bli overført til Statsarkivet. Dette vil løse problemet med at disse arkivene i dag oppbevares på en måte som er lite tilfredsstillende. Mangelen på forsvarlig magasinplass ved Eiker Arkiv vil imidlertid fortsatt være en begrensning når det gjelder å ta imot nye arkiver.

6. Nettverk og samarbeidspartnere

Arkivet deltar aktivt i flere nettverk, både innenfor og utenfor kommunen. Gjennom Kulturminnerådet har vi kontakt med Grendeutvalgene og ulike nærmiljøprosjekter. Vi har fortsatt et godt samarbeid med bl.a. Na-Ku-Hel og Gotisk gruppe.

Eiker Arkiv kontakt med andre arkiv og museer og med sentrale organisasjoner innenfor lokalhistorie og kulturminnevern, blant annet gjennom Riksantikvarens Utviklingsnett, Buskerud fylkes Bygningsvernssenter og nettverket for privatarkiver i Buskerud og Vestfold. Derimot har Arkivet heller ikke i 2012 deltatt på samlinger i regi av Landslaget for Lokal-og Privatarkiver. Dette er også et viktig forum, som vi burde ha bedre kontakt med.

7. Bruk av arkivet

Arkivet har også i år vært åpent for publikum torsdager kl.15-19 og fredager kl.11-15. Besøket er lite, og mangel på plass gjør at det ikke er mulig å utvikle arkivet til det samlingsstedet vi ønsker. Internettsidene våre er stadig godt besøkt, og vi får svært mange henvendelser på e-post, som besvares etter beste evne. Det leveres stadig fotografier og annen dokumentasjon til ulike bokprosjekter. Spesielt har vi hatt et nært samarbeid med Bengt-Arne Røine rundt bokutgivelsen "Det var en gang... på Øvre Eiker", som bygger på materiale som er samlet inn fra muntlige kilder. Dessuten har arkivet levert bilder til en fotoutstilling ved Vestfossen Kunsthøgskolen og til fasaden på Kiwi Vestfossen.

8. Digital og skriftlig publisering

På nettstedet lokalhistoriewiki.no arbeides det parallelt med flere viktige prosjekter her, blant annet en oppdatering av den lokalhistoriske bibliografien og et "Eiker Leksikon" som ledd i bygdebokprosjektet. Prosjektet "Kulturminneløypa", som nå er en del av dette nettstedet, vil bli brukt for å presentere resultatene av den lokale kulturminneregistreringen.

Arkivets eget nettsted, eiker.org, oppdateres fortsatt jevnlig, og det legges ut bøker, tidsskrifter og avisartikler samt lyd-og videofiler i "Eiker Digitale Bibliotek".

9. Prosjekter

- Bygdebok: Jon Skeie er engasjert fram til juni 2013 som forfatter av et nytt bind av "Eikers historie". Han har et tett samarbeid med Eiker Arkiv, som har redaktørfunksjonen i bokprosjektet.
- Hoenselva: Bokprosjektet om Hoenselvas historie er fortsatt ikke fullført.
- DKS – "Hva er et arkiv?": Også i år har Eiker Arkiv besøkt de ulike skolene med opplegget "Hva er et arkiv?" Tidsbruken til dette dekkes av skolekontoret.
- Katalogiseringen av arkivet etter Solberg Spinderei er som planlagt fullført i løpet av 2012. Dette ble dekket av prosjektmidlene fra Norsk Kulturminnefond.
- Arbeidet med prosjektet "De reisende i Buskerud" har dessverre blitt forsinket fordi prosjektleder, Liv Andersen, er blitt alvorlig syk. Det tas likevel sikte på å fullføre prosjektet i løpet av i 2013. Arbeidet med prosjektet dekkes av prosjektmidler som er bevilget fra Romanifolket/taternes landsforbund og fra Buskerud Fylkeskommune, samt en del enkeltkommuner.
- Øvre Eikers helter: En del av "Øvre Eikers helter" skal presenteres med foto og tekst i Rådhuset, og Eiker Arkiv har fått i oppgave å følge opp dette.
- Nedre Buskerud Hjemmefrontmuseum: Kommunen har innledet et samarbeid med Hjemmefrontmuseets Venner om en videreutvikling av museet. Dette vil blant annet innebære at Eiker Arkiv påtar seg registrering av gjenstander og arkivmateriale som er samlet inn.
- Kommunedelplan for kulturminner: Eiker Arkiv vil få en sentral rolle i arbeidet med denne planen.
- Riksantikvarens registrering av lokale kulturminner: Riksantikvaren har bevilget kr.100.000 til dette registreringsarbeidet, som gjennomføres ved hjelp av frivillig innsats og med Kulturminnerådet som styringsgruppe.
- Stemmerettsjubileet 2013: Eiker Arkiv vil fungere som bindeledd mellom kommunen og de frivillige organisasjonene i anledning av at det i 2013 er 100 år siden innføringen av allmenn stemmerett i Norge.
- Grunnlovsjubileet 2014: Eiker Arkiv vil fungere som bindeledd mellom kommunen og de frivillige organisasjonene i anledning av at det i 2014 er 200 år siden Grunnloven ble vedtatt.

10. Kurs og seminarer

I løpet av året har Arkiv deltatt på flere seminarer, konferanser, nettverksmøter og workshops:

- Riksantikvarens Utviklingsnett, med tema "Kunst, kultur og kulturminner"
- Riksantikvarens Utviklingsnett, med tema "Møteplasser som kulturminner og kulturminner som møteplasser"
- Kurs i fotobevaring, i regi av nettverket for privatarkivet i Vestfold og Buskerud
- Buskerud fylkes arkiv-og museumsseminar
- Buskerud fylkes konferanse om stemmerettsjubileet i 2013
- Kurs i tilstandsregistrering av bygninger ved Buskerud Bygningsvernssenter
- Kurs i "Kulturminneløyper på lokalhistoriuewiki" ved Norsk Lokalhistorisk Institutt
- To-dagers seminar i Borås om tekstilindustrihistorie (i forbindelse med prosjektet med ordning av Solberg Spinderis arkiv).
- Norsk Jernverksmuseums årlige seminar. Dette var i år lagt til Kongsberg og Hof, og Eiker Arkiv bidro med foredrag om Hassel jernverk.

11. Utstillinger, foredrag og arrangementer

Også i år er Arkivet blitt brukt som guide og foredragsholder, blant annet for Na-Ku-Hel Hokksund, Skotselv grendeutvalg/Düvelgårdens Venner, Buskerud Slektshistorielag, Øvre

Eiker Håndverk og Industriforening og Eiker Historielag. Arkivet var også i år engasjert i arrangementene rundt Fiskum gamle kirke i under "middelalderdagene". I forbindelse med 59 grader nord-festivalen ble det i regi av Kulturminnerådet arrangert en kulturminnevandring i Dyngge, og årets kulturminnetur i samarbeid med Eiker Historielag og Drammen og Oplands Turistforening gikk i år til Luindeskauen ved Vestfossen.

12. Prioriteringer for neste år

Følgende arbeidsoppgaver skal prioriteres i 2013:

- Det er et mål å få en avklaring når det gjelder arkivmaterialet som lag og foreninger deponerer hos Kulturkontoret. Dessuten vil vi fortsette å prioritere registrering av fotografier og avisartikler, samt digitalisering av lydopptak og gammel smalfilm.
- Samarbeidet med Bengt-Arne Røine om innsamling av muntlig materiale videreføres og trappes opp.
- Samarbeid med Statsarkivet for å katalogisere og sikre forsvarlig oppbevaring av de tre store treforedlingsarkivene.
- Starte opp med registrering i FotoStation.
- Fortsette å bygge opp "Eiker Leksikon" med gårdshistorie på "Lokalhistoriewiki", samt fullføre oppdatering av den lokalhistoriske bibliografien. Det må også ses på mulighetene for å integrere arbeidet med kulturminneløyper, kulturminneregister, stedsnavnregister og "Eiker Digitale Bibliotek" i lokalhistoriewikien.
- Som sekretær for Kulturminnerådet vil de viktigste oppgavene bli arbeidet med en kommunedelplan for kulturminnevernet, samt handlingsplaner for kulturminneskilting og "Kulturminner for barn og unge".
- Sammen med Kulturminnerådet fortsettes samarbeidet med de ulike nærmiljøprosjektene.
- Arkivet vil fortsette formidlingsarbeidet gjennom foredrag, turer, utstillinger og andre typer arrangementer.

Vestfossen 14/1-2013, Bent Ek